

MAIVILAG

Ára 2 lei

Készítőség és kiadóhivatal:
Regele Ferdinand No. 75.
Készítőségi telefonszám 61.

FÜGGETLEN DEMOKRATA NAPILAP
Főszerkesztő: WOJTICZKY GYULA

Előfizetési árak: Hetenként 12,
havonta 45, negyed évre 130,
fél évre 250, évente 500 lei.

ODIK ÉVFOLYAM, 127. SZ.

Szombai

CLUJ-KOLOZSVAR, 1932 JUNIUS 4.

Hetvenötmillió

unka és keresetnélküli ember éhe-
zik ma ebben a civilizált világban.
A kapitalizmus a legnagyobb erőfe-
rtéssel igyekszik felszínre tartani
magát és nem törődik azzal, hogy
ilyen területeket szánt fel a nyo-
por; fontos az, hogy az ő hatalmi
helyzete meg ne inogjon és az a
léti, amely őt és családját körül-
veszi, meg ne csorbuljon. Ez is egy
gazdasági probléma, még pedig,
ajnos — egy világprobléma. Ehhez
szokdik minden más társadalmi és
politikai esemény.

A romániai viszonyok sem külön-
öznek más országok gazdasági
adottságaitól. Mi kis bolygók va-
gunk ebben a világmindenségben,
egy kis rész abban a szerkezetben,
amely most meghibbant és egy új
ályn fut az ismeretlen mélypont
rányában.

És még ezen a bolygóuton is
annak kisiklások. Nem elég az a
voti, nehéz atmosféra, amelyet a
válságkrisis létrehozott, még fojtóbbá
és tűrhetetlenebbé teszik ezt azok a
érges gázok, amelyeket a román
politikai élet napról-napra kibocsájt.

Nálunk, most kormányválság van,
mint ahogyan ez az utóbbi időben
más országban is igen gyakran elő-
fordult és azt láttuk, hogy mindenütt
eresték a koncentrációk megoldást.
Többé kevésbé sikerült is ezt el-
mők — de nálunk, a pártok nem
karnak ismerni a maguk supremá-
ciójánál különbet és így mindegyik
maga részére követeli a hatalmat.

A liberálisok, amíg a kormány-
válság nem volt ennyire aktuális,
okát tárgyaltak a nemzetiekkel. Ma
már egyedül akarják élvezni a ha-
lmat. Ugy tesznek, mint Georges
Cuvier zoológus, aki a spárgát olaj-
ban szerette, szemben barátjával, aki
spárgát csak vajban ehet. Egy-
zer meghívta magához barátját és
adta a szakácsnőnek az utasítást,
hogy a spárgának a felét olajban,
és pedig vajban készítsék el. Ezzel
dokumentálni akarta a barátságot.
Szóval a barát beszélgetés köz-
ben, szélhűtés folytán hirtelen meg-
halt, amire Cuvier kiszólt a kony-
hára:

— Az egész spárgát olajban! —
A liberálisok is így tesznek. Pedig
vár. Az összes erők összefogása
nélkül ma nem lehet kibontakozást
képzelni. Itt egy olyan koncentráció-
nak kell létrejönni, amelyben az ös-
zes pártok, a jelenlegi kormány érté-
esebb tagjai is képviselve legyenek.

Argetoianu: Elég békát nyeltem. Akárki jön, nem fog 3 hónapnál tovább a helyén marad- hatni, bármily erős lesz a gyomra

**Adócsökkentést akarnak a liberálisok — Új választási tör-
vényt és a küladósságok fizetésének beszüntetését követelik
a szociálisták — Nemzeti kormányt szeretne a külföld**

Nagy szerep vár az erdélyiekre

BUKAREST. Titulescu Mihalache-
val együtt Zombolyán át az ország-
ba érkezett. A temesvári állomásra
csütörtökön 1 óra 56 perckor futott
be a Simp'on. A pályaudvaron nagy-
számu politikus és az újságírók nagy
csoportja várta Titulescut. A kiváló
diplomata a szokott módon tartó-
zkodó volt nyilatkozataiban és csak
a következőket mondotta a Rador
temesvári szerkesztőjének: „A kül-
földön is nagyon rosszak a gazda-
sági viszonyok és egész Európa
összefogására van szükség azok meg-
javítása véget.

Ami a kormányválságot illeti
csakis a királyi táviratból tud-
tam meg, hogy Iorga lemondott,

Titulescu pesszimista

Titulescuhoz közelálló helyről a
következő információkat szereztük:

Titulescu nagyon pesszimistán
látja a nemzetközi és gazdasági hely-
zetét.

A királyi megbízást mindamel-
lett el fogja vállalni, noha ma
nem rendelkezhetik olyan igé-
retekkel, mint korábbi kísérle-
teinél, amikor pozitív és kon-

egyebet nem is tudok és így nem
is nyilatkozhatom.

Arra a kérdésre, hogy tekintettel
előző két sikertelen kísérletére, bizik-e
mostani missziójának eredményessé-
gében, ezt válaszolta: „Ez nem tő-
lem függ.”

Ezután az újságírók csoportjához
fordult és nevetve mondotta:

Nem olyan nehéz koncentrációs
kormányt alakítani. Önökből há-
rom ilyen kormány kitelne.

Mihalachet is körülvették az újsá-
gírók, de a nemzeti paraszpárt ve-
zére csak annyit mondott, hogy kül-
földről jön és csak pártjával folyta-
landó megbeszélései után fog infor-
málódni a helyzetről.

krét ajánlatok voltak a tarso-
lyában a külföld legilletékesebb
tényezőitől.

Mégis, ma is, ő az egyedüli, aki a
külföld előtt a legjobban képvisel-
heti az országot, aki iránt a külföld
bizalma osztatlan, hiszen ő ismeri
leginkább Európa egész politikai
konstellációját és vezéreit, akikkel
állandó és személyi kapcsolatokat
tart fenn évek hosszú sorra óta.

Rövid életű, átmeneti kormány

Politikai körökben általános a vé-
lemény, hogy a most megalakítandó
kormány rövid, átmeneti életű lesz.
Utána fog majd hosszú kormány-
zásra berendezkedő parlamentáris
kormány következni.

Vajda és a liberá- lisok feltételei

Az Epoca szerint Vajda parlemen-
táris kormányt akar.

Iorga ellenben ellene van a par-
lament felosztatásának.

A liberálisok a következő feltéte-
lekkel készek vállalni a kormányt:
1. Takarékoság.

2. Az állami inkasszó reorganizá-
lása.

Takarékosság alatt a liberálisok
azt értik, hogy az állami költségve-
tést — annak úgy a bevételei, mint
a kiadási oldalát — 15—20 száza-
lékkal redukálják.

Minden beruházást felfüggesz-
tenének, 17 autonom intézetet
felosztatnának. Az iparra kive-
tett adókat 15—20 százalékkal
csökkentenék.

A munkástörvényeket módosítanák
és megakadályoznák, hogy a munka-
ügyi minisztérium paralizálja a bel-
földi iparágak működését különböző

munkástörvényekkel. Ez a program-
pont iparfejlesztési célokat szolgálna.

Jelentős szerepet kell adni az erdélyieknek

Az Ordinea Nouă a helyzetről irt
cikkében hangsúlyozza, hogy a vál-
ság megoldásánál igen jelentős sze-
repet kell adni az erdélyieknek.

Egyetlen kormány sem létesül-
het Erdély támogatása nélkül.
Az erdélyiek igazi képviselői
Maniu és Vaida.

Miután Maniu ragaszkodik ko-
rábbi elhatározásához és nem kíván
résztvenni a mai körülmények kö-
zött az aktív politikai életben, Vaida
Sándor az, aki Erdély nevében a
legjogosultabb beszélni és tenni.

Vaida nélkül nem szabad kormányt alakítani

és ha Titulescunak kísérletei nem
sikerülnek, úgy Vaida lenne a leg-
hivatottabb arra, hogy ő alakítson
kormányt.

Nemzeti kormányt szeretne a külföld

Az Adeverul írja, hogy egyik nagy-
hatalom bukaresti követét az egyik
politikai párt vezére megkérdezte, mi
a külföld véleménye a román hely-
zetről és a külföldi államok milyen
megoldást szeretnének? Az illető
őszintén megmondotta,

a külföld nemzeti kormányt
szeretne, amelyben az összes
pártok résztvennének.

Ezért Titulescu misszióját a leg-
melegebb rokonszenv kíséri és re-
mélik, hogy sikerrel fog járni. A meg-
alakítandó nemzeti kormányt a
Rist-konkluziók alapján kell hozzá-
fognia a munkához. A követ

reméli, hogy a liberálisok nem
fognak végsőkig opponálni

a nemzeti kormány terve ellen, mert
ezzel újból elvesztenék a közvéle-
mény rokonszenvét.

Az új választási törvényt és a külföldi adósságok fizetésének beszüntetését követelik a szocialisták

A szociáldemokrata párt nyilatkozatot tett közzé. A párt két szempontból foglalkozik a válsággal: politikai és gazdasági krízisről van szó.

A szociáldemokraták ellene vannak minden személyi kormánynak és semleges választási kormányt követelnek.

A jelenlegi parlament összehívandó a választási törvény reformjának megszavazása végett, aztán osszassák fel a törvényhozó testületeket és ejtsék meg az új választási törvény alapján a választásokat.

Ami a pénzügyi krízist illeti, a szocialisták követelik

a külföldi adósságok kuponjai fizetésének beszüntetését, a tisztviselői és nyugdíjas illetmények kifizetését.

Radikális reformokat kívánnak pénzügyi téren is. Az eddigi kormányok súlyos tévedései nagyrészt megnehezítik a helyzetet. A legteljesebb takarékoskosságot hirdetik. A külföldi adósságok fizetésének felfüggesztése a szociáldemokraták szerint sokkal kevesebb veszedelemet jelenthet, mint a teljes csőd és a tömegek mindinkább növekvő nyomora.

A francia sajtó véleménye

A párisi Le Temps a következőket írja: Románia minden morális és materiális erejére szükség van e súlyos pillanatokban. A szövetség bizalma kíséri a román politikai válság kifejlődését és azt kívánják hogy a lehető legkedvezőbb megoldással sikerüljön a krízist mielőbb eliminálni.

Iorga visszament tudósnak

Iorga lemondása óta állandóan lakásán tartózkodik, irodalmi és tudományos munkáit korrigálva. Az a kívánsága, hogy a krízis minél előbb oldódjék meg, mert a jelenlegi izgalom igen kedvezőtlen az ország termelő munkájára nézve. Nem hajlandó nyilatkozni, hogyan képzei a válság megoldását, de véleménye szerint

a király mindent el fog követni, hogy a parlamentet ne legyen kénytelen feloszlatni

és jelenlegi parlamenttel működhesen együtt az új kormány.

Hir szerint Iorga lépéseket fog tenni jogszерinti szenátorságának érvényesítésére.

Argetoianu a régi cinikus

A Lupta úgy tudja, hogy Iorga és Argetoianu között változatlanul hideg a viszony és a kormánybukás óta nem is találkoztak.

Argetoianu barátainak a következőket mondotta: Elég békát nyeltem. Akárki jön, nem fog 3 hónappal tovább a helyén maradhatni, bármilyen erős lesz a gyomra.

Mi pecsételte meg a kormány sorsát?

Az Epoca a következő epizódot közli a kormánybukással kapcsolatban:

az uralkodót a pénzügyminiszter rosszul informálta és nem

volt tudomása arról, hogy a tisztviselők fizetéseinek milyen óriási hátralékok vannak és a hadsereg illetményeit sem fizetik pontosan.

A király úgy tudta, hogy a tisztikar az utolsó baniig ki van fizetve

és a köztisztviselők is az utolsó hónapig megkapták illetményeiket. A miniszterelnök és pénzügyminiszter legutóbbi audienciája alkalmával

a király rendkívül ideges volt és megkérdezte Argetoianut,

helyesek-e az információi a fizetéseket illetően? Argetoianu igennel válaszolt, mire a király behívatta a hadügyminisztert, aki előadta, hogy a tisztikar nem kapott fizetést.

Argetoianu zavartan válaszolt, hogy kiutalta a fizetéseket, majd megfogja vizsgálni, mi történt a kiutalással.

Ez a jelenet pecsételte meg a kormány sorsát, írja Filipescu Grigore lapja.

A porosz törvényhozás botránya

Nem akarnak a miniszterek megjelenni a képviselőház ülésén — Felélték az esküt az új német kormány tagjai Feloszlatják a birodalmi gyűlést

BERLIN. Hindenburg elnök bucsulevelet intézett Brüninghez, melyben köszönetet mond 26 hónapos kancellári működéséért. Von Papen kancellár befejezte kormánykiegészítésre vonatkozó tárgyalásait s Hindenburg a kancellár előterjesztése alapján von Neurath báró londoni nagykövetet birodalmi külügyminiszterre, Schwerin-Grosiggh gróf államtanácsost birodalmi pénzügyminiszterre, dr. Gürtner, bajor igazságügyminisztert birodalmi igazságügyminiszterre kinevezte és megbízta Warmbold professzor birodalmi gazdasági minisztert a birodalmi munkaügyi miniszterium ideiglenes vezetésével. A késő délutáni órákban az elnök fogadta a birodalmi kormány tagjait, akik ez alkalommal letették a hivatali esküt.

Az audiencia után a birodalmi kormány megtartotta első minisztertanácsát.

Feloszlatják a birodalmi gyűlést

A birodalmi gyűlési pártvezérek tanácsa vasárnap ül össze, hogy döntsön a birodalmi gyűlés összehívásának időpontja felől. Ugy hírlik, hogy

a törvényhozásban elhangzó kormány nyilatkozat után von Papen kancellár nyomban fölélvassa a birodalmi gyűlést feloszlató elnöki rendeletet.

ami a bajor néppárt és a centrum állásfoglalása után immár elkerülhetlenné válik, noha az új kancellár már levélben igyekezett közeledni a centrumhoz, melyben annak a reményének ad kifejezést, hogy a párt és az új birodalmi kormány meg fogják találni az együttműködés útját.

Vonakodnak a miniszterek a porosz tartománygyűlésen megjelenni

BERLIN. A porosz tartománygyűlés mai ülésén Kerl elnököl. A német nemzetiek bizalmatlansági indítványt terjesztettek elő a távollevő, leköszönt Braun kormány tagjai ellen, akik a miniszteri székeket üresen hagyták s nem vettek részt az ülésen.

A kommunisták azt indítványozták, hogy a kormány tagjait eltávolítsák a törvényhozás elől.

Ekkor incidens történt. Egy sajtófényképész a karzatról gépét a terembe ejtette. Az ijedelmet percek múltán derültség váltotta fel s az ülést felfüggesztették hogy a Braun kormány tagjait a tartománygyűlés elé invitálják.

Ujramegnyitás után sem jelentek meg a miniszterek az ülésen s így újabb felfüggesztés következett.

Szünet után nemzeti szocialista részről azt javasolták, hogy a renitens miniszterek ellen tegyenek panaszt a birodalmi főtörvényszéknél. A törvényhozás nemzeti szocialistapárti elnöke Kerl ekkor

bejelentette, hogy telefonbeszélgetést folytatott Braun porosz miniszterelnökkel, aki közölte, hogy éppen levelet diktál a törvényhozáshoz melyben kétségbe vonja tartománygyűlés azon jogát, hogy a leköszönt s csak ügyvivő minisztereket a törvényhozás színe elé idézhessen.

Küldöttség kérte a Kárpát-utca sürgős rendezését

CLUJ-KOLOZSVÁR. Ma délelőtt a Kárpát ucca lakóinak egy küldöttsége kereste fel Ciortea városi főmérnököt. A küldöttséget Szilágyi András gazdaköri alelnök vezette, aki előadta, hogy míg a Kárpát uccán a felső részét rendbehozták, addig az alsó része, melyre 40 év óta még egy szekér porondot sem vittek, annyira elhanyagolt állapotban van, hogy a vízvezető az uttest színe fe-

lett 30 cm. magasán áll.

Érthetetlen, hogy ezen ucca részére szánt és oda lerakott flaszkák követ most onnan a Gépész uccáig hordják, amely ucca a múlt évben volt megporondozva és lehengerelt. A küldöttség arra kérte a főmérnököt, hogy a Kárpát uccába szánt kövekkel fejezzék be az ucca rendezését, amit a főmérnök készséggel meg is ígért.

SZINHÁZ

Pazar nyári mozi nyílik az Operában

Junius 4-én szombaton újból megkezdni az Opera mozgó nyári előadásait. Ebben a szezonban a legnagyobb premier és repriz-filmeket fogják bemutatni 10 és 20 lejes helyérek mellett.

„A bűnös Aréna” Liane Haid filmjével nyílik a az Opera mozi és ez alkalommal mindenkinek módjában lesz ezen pompás, németül beszélt cirkuszfilmet megtekinteni. Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor.

Magyar Színház műsora

Szombaton este fél 10-kor: Kényes válopör. Nagyon olcsó mozihelyárakkal 40, 30, 20 és 10 lei. Ssz. 239.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Zöld bárány operette 3 felvonásban. Olcsó matinéhelyárakkal 10 és 20 lei. 5 személyes páholy 80 lei. Ssz. 240.

Vasárnap este fél 10-kor: Tűzmadár olcsó mozihelyárakkal, 40, 30, 50 és 40 lei. Ssz. 241.

A Magyar Színház előadásai szombattól kezdve este fél 10 órakor kezdődnek.

Skarlátjáróvány fenyegeti Kolozsvárt

A skarlát, a szülők réme, újabban ismét kezd, hacsak szörványosan is, fellépni. A közegészségügyi hatóságok széleskörű intézkedést tettek a veszély elfojtására, s így remélhetőleg a veszedelem el fog hátrulni.

SPORTVILÁG

Félbeszakították a Vasas—Nemzeti bajnoki mérkőzést

BUDAPEST. A Vasas—Nemzeti bajnoki mérkőzésnek csak első félidőjét játszották le, mert a szünetben hatalmas felhőszakadás a pályát. A szünetig a Vasasok vezettek 2:1-re. A mérkőzést meg kell ismételni.

A tekéző sportszövetség híre

Talpas-pályán a Rapid és Avram közötti reváns a 12 játékosból álló csapatokkal a következőképp folyt. Avram J. 45, 60, 80. Rapid 52, 59. Eredmény: 192:134 Avram javára. A játék erős menetben indult és az Avram J. végjátékban szépen nyer. STC pályán a STC FTC csapatok álltak ki 15—15 játékosal. Első menetben mindkét csapat együtt halad, míg az utolsó menetben az STC erős finisban nyer. STC 176 FTC 139. Pontarány 63, 55, 60. STC 62, 21, 33, a sportszövetség javára 37 pont. Pénteken Weipert-pályán a Victoria és Török közötti reváns. A Weipert-féle hivatalos nyári pálya megnyitott.

Hirdessen a Mai Világ-ban

Olvasóinkhoz!

Megelégedéssel jelenthetjük olvasóinknak, hogy a demokratikus közvélemény, amelyet Erdélyben, mint sajtó egyedül a Mai Világ képvisel, újabb bizonyosságot nyert a demokrácia előretörése mellett.

A jorga kormány szembehelyezkedett az iparosok, kereskedők, tisztviselők létérdekeinek biztosításával és a konverziós törvényt pedig annyira elodázta és annyira körültekintés nélkül alkotta meg, hogy az teljesen hatástalan maradjon.

A hitelélet rongyokra szakadt, még a törvény elkészítése előtt és új hitelbázisról nem gondoskodtak.

Az állami jövedelmek zuhanása a magán gazdaság csődje mellett nem volt helyre állítható és így a kormány saját szervezeteivel is össztűzközésbe került.

És ma, amikor az ország politikai irányításában új fordulathoz érkezünk, ismét megállapíthatjuk, hogy az új kormány sem tud eredményt elérni, ha nem siet egy új, demokratikus gazdasági rendszer kiépítésével, amely a termelés és elosztás harmonizációját hozza.

Nem bírjuk eleget hangoztatni, hogy át kell térni egy szociálisabb termelési formára, úgy a mezőgazdaságban, mint az iparban, központi támogatásban kell részesíteni a kereskedelmet és ami a legfontosabb, mindenkinek biztosítani kell a munkához való jogát.

Minden fölösleges állami adminisztrációs kiadásokat sürgősen le kell építeni és be kell kapcsolódni komolyan az általános európai lesterelési mozgalmakba, s hozzá fogni egy olyan közép-európai gazdasági blokk előkészítéséhez, amely az államok közötti egészségtelen gazdasági versenyt megszünteti.

Pénzügyi téren minden korlátozó pénzügyi intézkedést meg kell szüntetni. A pénzpiac talán a bankjegyek lebégyezésével még mindig vérkeringésbe volna hozható.

És végül egy moráldiktatúra van szükség. Halálbüntetéssel sújtani azokat, akik a közérdek rovására súlyos visszaéléseket követnek el. Az erkölcsstelen közélet legveszedelmesebb mérge egy állami orgánizmusz.

A Mai Világ a megkezdett úton tovább haladva folytatja harcát a demokrácia teljes győzelméért, annál is inkább, mert a magyar kisebbség sorsa is csak egy teljesen demokrata államban nyerhet javulást.

Nem kis büszkeséggel állapítjuk meg, hogy a demokratikus irányú Mai Világ ma már Erdélyben tekintélyes közvéleményt jelent és első sorban az erdélyi magyar népnek köszönhető, hogy a demokratikus gondolat zászlója Erdélyben meg erősödhetett. A Mai Világ, ennek tudatában tántoríthatatlan marad harcában és minden áldozatot meghoz a jövőben is olvasói érdekében.

Hadbíróság tárgyalta egy kolozsvári román újságíró sajtóperét

CLUJ-KOLOZSVÁR. Stocia Sever, a Curentul kolozsvári szerkesztője, mintegy másfél évvel ezelőtt támadó cikkeket írt dr. Mircea Georgescu kolozsvári ügyvéd, volt hadbíró kapitány ellen. Stocia azzal vádolta cikkében Georgescut, hogy egy kliensétől meg nem engedett terrorral hajította be követelését. Stocia ellen sajtóper indított dr. Georgescu, amelyben kitűzék a tárgyalást, azonban Stocia nem jelent meg, mert időközben bevonult. Georgescu ekkor a katonai hatóságok

előtt jelentette fel Stoicat, akit a mai hadbírósa tárgyaláson dr. Hătegan Emil volt miniszter és dr. Cotrus váradi jogakadémiai tanár védtek. Negulescu hadbíró őrnagy vádbeszédében 6 hónapi elzárásra akarta ítéltetni Stoicat. A hadbírósa, amelynek élén a nagy jogi tudásáról és tárgyilagosságáról tanubizonyosságot tett Silni ezredes állott, elvetette az ügyész indítványát és Stoicat felmentette a vád és következményei alól.

Revolveres betörőhajsza a kolozsvári téglagyárakban

CLUJ-KOLOZSVÁR. Gáll János rovimultu betörő, aki 3 évet Vakarstiben, 2 évet pedig Enyeden ült, néhány nappal ezelőtti betört Gellner kórházi élelmező tiszt Kőkeret-utca 37 szám alatti lakásába, ahonnan 50 ezer lej értékű holmit lopott el. A betörő a cseléd bizalmába férkőzött és így ismerle ki a telepet. Gellner feljelentésére megindult a nyomozás, melynek során kiderült, hogy a betörést Gáll követte el. A büntügyi osztály emberei, akiknek tudomására jutott, hogy a veszedel-

mes betörő a téglagyárakban rejtőzködik, Drăghiciu igazgató, Marpozan komissár, Nagy és Párdi detektívek vezetésével kimentek a téglagyárakba, hogy elfogják Gállt. A betörőt bekerítették a rendőrség emberei. Amikor Gáll észrevette a rendőroket menekülni akart, de Drăghiciu rendőrigazgató revolverrel kényszerítette megadásra. Gállt beszállították a rendőrségre, ahol megkezdtek a kihallgatását. Kihallgatása után az ügyészségnek adják át.

Pontosan be kell tartani az új zárórarendeleletet

A Magánalkalmazotti Federáció kolozsvári csoportja közbenjárta a Munkügyi Feltárgyelésnél és Hătegan rendőrkvesztornál a zárórarendelet pontos végrehajtása ügyében.

Az üzletek legnagyobb része ugyanis sem a régi, sem pedig az új rendelkezéseket nem tartotta be pontosan s emiatt a zárás kérdésében a legnagyobb anarchia fenyegetett.

Akadnak cégek, amelyek délután 3 órakor már kinyitották üzleteiket, ezzel szemben este 8 órakor zártak. Az alkalmazotti szervezet interven-

ciójára úgy Chirila munkügyi vezérinspektor, mint Hătegan rendőrchestor kijelentették, hogy

az új zárórarendeleletet a legszigorúbban ellenőrizni fogják és minden kihágást megátolnak.

Az üzletek déli szünete déli 1 órától 4 óráig, míg a délutáni munka este 7 óráig, a fűszerüzletek déli szünete fél 2 órától fél 5 óráig, míg a délutáni munka este 9 óráig tart. A miniszteri rendeleten kívül semmiféle más megállapodás nem érvényes.

Azelbocsájtott tiszti viselők adója

A pénzügyigazgatóságokhoz érkezett rendelet szerint az állásukat vesztett tisztviselők amennyiben az elbocsátás az év első negyedében történt, csupán az első évnegyedre esedékes globális adót tartoznak befizetni. Ugyanígy alakult a helyzet, ha az elbocsátás a második évnegyedben történt. Eddig a rendszer az volt, hogy a törvény rendelkezése szerint azon tisztviselők, akik az elmúlt év december 30-ig lettek elbocsátva állásaikból, kötelesek voltak az egész évi globális adót kifizetni.

RÁDIÓ

PÉNTEK, JUNIUS 3.

BUKAREST. 11.00 Gramofon. 4.00 Zenekar. 5.10 Zenekar. 6.40 Gramofon. 7.00 Theodorescu hegedűművész. 7.30 Román Vallásos énekek. 9.15 Ének folytatása.

BUDAPEST. 9.15 Hangverseny. 12.05 A Városi Színház kamarakórusának hangversenye. 1.15 Népiskolai testnevelő tanfolyam a Testnevelési főiskoláról. 4.00 Divattudósítás. Szunyoghné Tüdös Klára előadása. 5.00 Harc a nemzeti hadseregért Horánszky Lajos előadása. 5.30 Szalonzenekari hangverseny. 6.30 Gyorsírás-tanfolyam. 7.00 Kuruc dalok. 7.40 A Berlin-Bécs-Budapest városok közötti nyolcevezős verseny alapításáról. 8.10 A Nemzeti Zenede növendékeinek évszázadi zenekari hangversenye. 10.00 Időjelzés. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának zenéje.

ÉCS. 11.30 Adler-négyes. 12.40 Horowitz Wladimir lemezei. 1.10 Hangosfilmrészletek. 5.05 Mayer-Aichhorn-zenekar. 6.15 Utazási és idegenforgalmi hírek. 6.30 Ausztria a losangelesi olimpiai játékon. 7.40 Svéd népzene. 8.30 Bécsi szimfonikusok. 10.10 Tűz-jazz. Weininger Grete énekével.

SZOMBAT, JUNIUS 4.

BAKAREST. 11.00 Gramofon. 4.00 Sibicianu-zenekar. Könyvi és román zene. 6.40 Gramofon. 7.45 Román zene.

BUDAPEST. 9.15 A Berend szalonzenekar hangversenye. 12.05 Gramofonhangverseny. 4.00 Gyermekjátékszóra. 5.00 Rigó Jaucsi és cigányzenekarának zenéje. 6.00 Következetesség és példaadás a gyermeknevelésben. Mosdóssy Imre előadása. 6.30 Krudy Andor cimbalomhangversenye. 7.00 Rádió amatőrposta. 7.40 Tarnay Alajos dalai. 8.15 Fedák Sári rádióestje. 9.00 Az 1. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye. 10.30 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, löverseny- és ügyversenyeredmények. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának zenéje a Baross kávéházban.

BÉCS. 11.30 Macho-zenekar. 1.45 Gigli lemezek. 3.20 Hires művészek lemezei. 4.00 A Werkbund lakáskiállítás megnyitása. 5.00 Hummer-zenekar. 6.35 Az ucca zenéje, előadás gramofonnal. 7.35 Richter Christa és Steiner György hegedűművészek. 10.10 Pauscher-zenekar.

— Emelkedik a Banca Nationala devizakészlete. A Banca Nationala devizakészlete egyre emelkedik. A legnagyobb export idején sem volt annyi devizája a Nemzeti Banknak, mint most.

DREHER SÖR

ÜDÍT, TÁPLÁLI!

TARTALMAS ÉS OLCÓ!

Magyar Színház — Dácia mozgó	Opera mozgó	Corso filmszínház	Edison Erdélyben elsőnek berendezett beszélő filmszínház	Carmen mozgó
Leggrandiózusabb hangos film: Noé bárkája Fősz. Dolores Costello, Georg O'Brien Előadások kezdete: 4, fél 6, és fél 8 órakor. Este 9 órakor: Méltóságos asszony trafikja.	Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor A bűnös Aréna németül beszélő, minden idők legnagyobb cirkuszfilmje Hane Haid, Walter Rilla, Trude Berliner Nyári 10 20 lejes helyárak.	Nyári szünet.	2 hangos világláger egyszerre 24 felvonásban. Románc dráma 10 felv. Főszereplők: Greta Garbo, Lewis Stone, Gawin Garden, Florence Lake Ezenkívül: Mikor a tengerész partra száll ragyogó vígjáték 14 felv. Fősz. Robert Montgomery, Ernest Tórence, Dorotty Jordan	Titokzatos futár Nagy kémdráma Főszerepben Ivan Mosjoukine, Lil Dagover Előjáték: kacagató vígjáték

NYUGDIJAS-VILÁG

A betegnyugdíjasok a számfejtett nyugdíj-bonnal nem fizethetik a kórházi költségeit.

Érthetetlen az a nemtörődomség amellyel az illetékes; tényezők a nyugdíjasok ügyét kezelik. Hónapok óta nem fizetik a nyugdíjakat s még arra sem történik intézkedés, hogy a számfejtett nyugdíjbonokkal legalább az állami tartozások fizethetők legyenek.

A szerencsétlen nyugdíjasok leg-szerencsétlenebbjei a betegek, amint ezt a „Mai Világ” már előbb is szóvá tette.

Hogy most ismét erről írunk, a többek között, egy szomorú eset készített ezt tenni.

Ismeretes, hogy a kórházak és klinikák felsőbb rendeltet, mindazon betegeket, akik az ápolási díjat nem fizetnek, kiteszik a kórházból.

Ez történt egy egykori tekintélyes állású beteg tisztviselővel, kinek felesége a következőket panaszolja. (Nevét kívánságára nem írjuk ki).

Férjem ez előtt 3 hónappal a sok nélkülözés folytán idegbajt kapott s gyógykezelés végett behoztam az ideg klinikára. A lapota elég szépen javult de az orvosi vélemény szerint felgyógyulásához még több idei kezelésre volna szükség.

Férjem meglátogatására jöttem be vidékről, kellemetlen meglepetésként a klinikán tudtunk adták, hogyha a díjakat nem fizetem be, férjemet haza kell vigyem.

25.000 lei nyugdíjjal tartozik az állam. Magam is a legnagyobb nehézséggel élek. Próbáltam a nyugdíjra kölcsönt felvenni; szóba sem áll senki, sőt akadt aki szívtelenül kinevetett, mondván, hogy a 25.000 leiért nem adna 25 leit sem. Felajánlottam a kórháznak is a likvidált bonokat. Nem fogadták el. Kétségbe vagyok esve, mi lesz velünk?

Amennyire tehetjük megnyugtattuk a szegény uri nőt.

Az esetre felhívjuk az illetékes körök és a nyugdíjas egyesület vezetőségének figyelmét.

Sürgős intézkedést kérünk arra nézve, hogy

a beteg nyugdíjasok az állam, illetve nyugdíjuk terhére kórházi ápolás alatt maradjanak.

Sem adóért, sem házbérért a nyugdíjas ellen végrehajtás vezethető ne legyen

A múlt évi nyugdíj-bont a háztulajdonosoktól fogadják el adóba.

Ez a legkevesebb, amit különösen a beteg nyugdíjasok érdekében feltétlenül követelünk.

— Clearing tárgyalások kezdődnek Magyarország és Románia között. A magyar kormány jegyzéket intézett a román kormányhoz, közölve, hogy hajlandó azonnal megkezdeni a 2 ország közötti clearing-szerződésre vonatkozó tárgyalásokat. Amennyiben a román delegáció nem jöhet Budapestre, úgy kész delegátusait elküldeni Bukarestbe.

A mezőgazdák városi ingatlanaira kitűzött árverést is felfüggesztik a konvertálási törvény alapján

Abban a kérdésben, hogy a városi ingatlanra elrendelt árverést fel lehet-e függeszteni a konvertálási törvény alapján, elvi jelentőségtől döntést hozott az Ilfovi törvényszék. Egy mezőgazdasággal foglalkozó adós kérte bukaresti ingatlanára kitűzött árverés felfüggesztését azon a címen, hogy a házára bekebelezett tehér mezőgazdasági [beruházásokra lett fordítva.

A törvényszék az árverést fel is függesztette és kimondotta,

hogy amennyiben valamely mezőgazdának városi ingatlana is le van kötve agráradósságaiért és amennyiben az illető mezőgazda igazolja, hogy elvileg a konvertálási törvény kedvezményei alá esik, felfüggesztendő az illető városi ingatlanára elrendelt árverés is,

mindaddig, míg konkrétan meg nem állapítatik, hogy a városi ingatlanra történő bekebelezés mezőgazdasági jellegű befektetésekre használható fel.

Borzalmas szerelmi gyilkosság

Az áldozat egy 20 éves asszony — A gyilkos egyetlen késszurással végzett áldozatával

SZATMÁR. A szatmármegyei Turc község közelében lévő Drágásen telep lakosságát borzalmas gyilkosság tartja izgalomban.

Éjszaka Tivadar Titiana 20 éves asszony szomszédai kétségbeesett segélykiáltásokra lettek figyelmesek. A szomszédok közül néhány baltákkal felgyógyulva azonnal a kiáltások irányába sietett. Tivadar Titiana házában ajtaja tárva nyitva volt. A szomszédok Tivadar Titiana lakószobájában gyertyát gyújtottak, melynek fényénél borzalmas látvány tárult szemük elé.

Tivadar Titiana hatalmas vértömbjében megöngesztett szemekkel, téptetűben feküdt az ágyon

A szomszédok értesítették a csendőrséget, amely kiszállt a helyszínre. A csendőrség megállapítása szerint az asszony életét

egyetlen késszurás oltotta ki, amely a szívet járta keresztül.

A csendőrség még az éjszaka folyamán letartóztatta a tettest Rus Joan Vasil 27 éves turci legényt, aki bevallotta, hogy az asszony régen tetszik neki, közeledett is felé, de az mindig elutasította. Rus tudomással bírt róla, hogy a Tivadar Titiana férje bevonult katonának, azt az alkalmat akarta felhasználni aljas cselekedetéhez.

Éjszaka a Tivadar Titiana ajtaját felfeszítette és bement a lakásba. Az asszony nem ébredt fel a zajra, mire Rus költözni kezdte. Az asszony felébredt és minden erejével ki akarta dobni a legényt a házból, közben segítségért kiáltott.

Rus afeletti dühében, hogy az asszony nem akart neki engedelmessé válni,

elővette zsebkését és markolatig döfte Tivadar Titiana szívébe.

A gyilkos Rus Joant a csendőrség letartóztatta.

APRÓHIRDETÉSEK

E rovatban minden szó 1 lej. Vastagabb betűvel szedve 2 lej. A legkisebb apróhirdetés 10 lej. — ÁLLÁSTKERESŐK FÉLÉRON HIRDETHETNEK. Az apróhirdetések díja előre fizetendő.

KÜLÖNFÉLÉK

Ingyen szerelek rolettákat, ha nálam szerzi be a hozzávaló anyagot. Rudak gyári áron. Record paplanüzlet. Bolyai-u.

Három éves magas, törpe rózsák, szalviák, petoniák, pelargonikák, begoniák, lobéliák, verbénák, mindenféle növények kiültetése díjtalan. Koszorúk, csokrok, vágott virágok, kertü fenyők pálmák, legelőssébb Szathmáry kertészetében, Str. Grigorescu (Mákeczy-ut) 13-15. Telefon 730

EGERBEGYI rizlingbor kivitelre 12 lej „Vadászkürt” (volt Győrke-vendéglőben óvár) 3 fogásos ebéd étlap szerint 23 lej.

Moskovits és Társa konyhafel-szerelési cikkek, üveg és porcellán áruk. Alpaca evőeszközök Calea Regele Ferdinand. Főpostával szemben.

Koncert zongora havi 400 leiért bérbeadó. Értekezni Köntzénél. Széchenyi-tér 6.

LAKÁSOK

Kis szoba konyha, üres uccai szoba azonnal kiadó. Árpád ucca 36.

ADÁS-VÉTEL

Aranyért legtöbbet fizet Ora király Széchenyi tér 10.

Neumann M. Kész férfirohák áru háza Urizabóság. P. Unirii Főter 14 szám.

Kesze Albert könyv- és papirkereskedése és antiquáriuma, Bármely könyv olcsó antiquárban kapható. Cím: P. Unirii (Főter) 7 Hitelbank épület,

Szabó Jenő divatkülönlegességek nagyáruháza. Calea Reg. Ferdinand (Wesselényi-ucca) 5. Telefon 579.

Itt a Strandszezon
Fürdőruhák,
fürdőcipők
60.— LEITŐL
Fürdősapkák
16.— LEITŐL
D'Or-nál Főter 5 sz.

Az égő ház titka

— Talán még nem olvasta el a felhívást, amelyet a lapokban tettünk közzé.

Maximilián herceg csak mosolygott:

— Ezzel nem tudsz megvigasztalni, Treumann. Pedig hetek óta csak ezzel akarsz engem vigasztalni

— Nem tudok jobb vigasztalást — mondta Treumann. — Hiszen nekem is minden vágyam az, hogy már egyszer hirt halljak Mária hercegnőről...

— Életem legszebb napja lenne, ha visszaérkezne — sóhajtott a herceg. — Sok mindenben mentem keresztül az utóbbi időben de az a tudat, hogy a lányom életben van, megvigasztalna.

Treumann tiszteletteljesen beszélt tovább:

— A hercegisasszonynak is csak az lehet a vágya, hogy még sok időt töltsön együtt fenséges édesapjával.

— Gondolod? — kérdezte reménykedve a herceg.

— Ez szent meggyőződése, fenség.

Egy percre mélységes csend támadt a boltives teremben. Az öreg Treumann nem merte megtörni ezt a csendet. Láta, hogy szeretett gazdája hosszan, szomorúan maga elé néz. Lelki szemei előtt talán a kisleányt látta, aki egy szép napon eltűnt a feledelmi udvarból.

— Végre megszólalt a fejedelem — Nem kellett volna őt sohasem kiengednem a házból.

Akkor nem tűnt volna el, még mindig itt lenne, aranyos kedélye betöltené a házat csengő kacagása hallatszana a folyosókon és egészen más lenne a mi szomorú életünk, hű Treumannom!

Treumann elutasító mozdulatot tett:

— De fenséged csak a gyermek javát akarta, amikor a lobensteini udvarba küldte őt!

Igen! ez igaz — mondta a herceg. — Nem akartam, hogy miután az édesanyja meghalt, ne legyen anyai felügyelet alatt. Felejtethetetlen hitvesemnek nővére a lobensteini hercegisasszony mindent megtett, hogy a kis árva gyermek gondját viselje.

— A hercegisasszony boldogságtól ragyogó levelet írt Lobensteinből...

— Ez is igaz.

— Unokanővérei körében gyönyörű időket élt át a kislány. Én nem vehettem őt körül ebben a magányos kastélyban azzal amire egy fiatal lánynak szüksége van. Hiszen szegény hitvesem halála után ebben a kastélyban mindig gyász és szomorúság honolt. De azt nem kellett volna megengednem, hogy a lányom Lobstein hercegisasszonnyal Oroszországba utazzon, amikor vészes fellegek tornyosultak már hazánk felett.

A lakáj ellenvetette: — Ki gondolta volna akkor, hogy olyan hamar kitör a forradalom és hogy mindennek vége szakad?

Ofaringen Maximilián felsóhajtott:

— Erre számítanunk kellett volna Treumann. A nehéz háborús esztendő csak olajat öntött a tüzre. De ne térjünk minduntalan vissza ezekre a szörnyű kérdésekre. A forradalom szétrombolt mindent. (Folyt köv.)

HIREK

Keink közlését csak lapunk megnevezésével engedélyezzük.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kolozsvár, Reg. Ferdinand 75
Telefonszám 61.

Első szerkesztő: HIDVÉGI A. LAJOS

Időjárás. Budapestről jelent: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint meleg s főleg nyugaton zivatarra hajlamos időjárás várható.

Ujabb amnesztia várható. Lupta értesülése szerint június 1-én a restauráció évfordulóján kiadott rendelettel kegyelmezések és mentesítésszállítások várhatók.

Nemzetközi vasúti konferencia Bukarestben. Június 3-án kezdődik Bukarestben a nemzetközi vasúti konferencia, amelyen Franciaország, Svájc, Olaszország, Németország és Magyarország delegátusai vesznek részt. A külföldi delegátusok ma megérkeztek a fővárosba.

Módosítani fogják a konverziós törvényt. Politikai körök szerint a belső nitelélet helyreállításához szükségesnek látják a konverziós törvény módosítását, egyes gazdasági rétegeket illetően, amelyeknek nincs joguk a konverzió előnyeit élvezni.

Circus Amadeu Kludsky megérkezett és megkezdte előadásait. Néprajzi múzeum udvarán, Széchenyi-téren. A cirkusszal van a világ leghíresebb állatkertje, az összes létező állatokkal. A cirkusznak 10 vagonból álló saját vonatja és villanyvilágítása van. A cirkusszal az egyedüli utazó anatómiai múzeum. Előadások kezdete este fél 8 órakor, állatsereglét nyitva reggel 10-től este 7-ig. Vasárnap és ünnepnapon két előadás.

"Ferdinand" kávéház árait az általános gazdasági krízisre való tekintettel mélyen leszállította. Fekete-kávé, tejeskávé, thea nappal 10 lej, éjszakai 12 lej. Borok árait mélyen leszállította, játékarakat redukálta. Esténként **Körösi Dudas** muzsikál.

Százezer lejes irodalmi nagydíjat létesítettek. A közoktatásiügyi miniszter elhatározta, hogy nemzeti irodalmi nagydíjat létesít, amelyet 100 000 lej összegben minden év június 29-én fognak kiosztani.

Tárgyalják a spanyol-román kereskedelmi szerződést. A spanyol-román kereskedelmi szerződés tárgyalásai a szakreferensek között megkezdődtek. A szerződés lényegére vonatkozó tanácskozások azonban csak az új kormány megalakulása után indulhatnak meg.

Nem tudtak egységes zárolásegyezményt létrehozni a kolozsvári kereskedők. A záróra ügyében a cluji kereskedők nem tudtak egységes megállapodást létesíteni. Ezért a helyi papírkereskedők körében felhívást közzétettek, mely szerint a többi szakmától függetlenül délután 4-től 7 óráig tartanak nyitva.

Új helyiségbe költözött a Magyarpárt. Az Országos Magyarpárti Kolozsvári Tagozata 1932. június 1-től kezdve a P. Unirii (Mátyás király tér) 9. szám alá a Mezőgazdasági bank volt helyiségébe költözött.

Mit tartalmaz a vatikáni egyezmény?

CLUJ-KOLOZSVÁR. A státus-ügyében történt vatikáni egyezményről a lapokban ellentétes hírek jelentek meg. Gyárfás Elemér, a státus világi elnöke, hazaérkezett Rómából és az egyezményről a következő felvilágosítást adta:

— Az egyezmény a latin szertartású erdélyi egyházmegye vagyoni állományából egy téglat, egy négyszöglet, egy banit sem áldozott fel. Az egyetem tulajdonát képező épületek szolgálati jogáról lemondottunk. Ami a státus elnevezésnek egyházmegyei tanácsra való megváltoztatását illeti, arra vonatkozólag nem Rómában történt döntés, hanem már május 7-én megállapodott ebben Dr. Pop Valér igazságügyminiszter ural Majláth püspök. Ugyanakkor történt a szabályzatnak a körülményekhez való hozzáalkalmazása is, amit a magunk részéről is előnyösnek találunk. A szervezetben lényegesebb változás az, hogy a Státus-gyűlés választott képviselőinek számára vonatkozólag az 1922 előtti állapot lesz irányadó. A másik változás az, hogy a világi elnököt nem élethossziglan, hanem

csak hat évre választják.

A Cuvântul római tudósítója ezzel szemben azt írja, hogy az egyezmény szerint a Státus javainak tulajdonjoga az illető alapokhoz tartozik az eredeti céloknak megfelelően. Ezek az alapok jogi személyiséget képeznek. Az egyetemi telekhez tartozó épületek az egyetem tulajdonába mennek át. A görögkatolikusok jogot kapnak a piaristák templomának használatára mindennap 11-től 1-ig, ünnepnapokon pedig 10 órától 12-ig. A vagyonkezelés és az alapok használata az alapító okmányok szellemében továbbra is a gyulafehérvári püspök kizárólagos joga marad, de a bukaresti érsek ellenőrzése mellett. A román államnak a kultusz törvényeknek és a konkordátum szövegének megfelelően joga van az intézmény ellenőrzésére. A jelenlegi Státusgyűlés feloszlik és hat hónapon belül új választás lesz. Az egyházmegye tanácsának minden határozata a gyulafehérvári püspök jóváhagyását és úgy a bukaresti érsek, mint az állam ellenőrzését kell viselje.

„Doumer jól szolgálta a hazáját”

PÁRIS. A francia szenátus mai ülésén elfogadták azt a javaslatot, mely ezt a kijelentést tartalmazza: Doumer jól szolgálta hazáját. A javaslat közelebből a képviselőház elé kerül. Törvényerőre emelkedése után a me-renylet áldozatául esett elnök neve az összes község házakon, iskolákban Briand, Clemenceau, Foch és Joffre

nevei mellé kerül és örökösei köztársasági elnöki nyugdíjra tarthatnak igényt. — A szenátus pénteken választja meg Lebrun köztársasági elnökké történt választása révén megüresedett elnöki pozícióba az új szenátusi elnököt. Előreláthatólag Jean-nenev szenátor lesz az egyedüli jelölt.

Repülőmeeting Szamosfalván. Az ARPA kolozsvári polgári repülőiskola vasárnap, június 5-én d. u. 4 órakor a szamosfalvi repülőtelepen repülő meetinget rendez a következő műsorral: Utasszállítás, légi akrobatamutatók, légi sportgyakorlatok, ballonvadászat repülőgéppel, légi támadás bombázással, ejtőernyős ugrások, légi harc egy felderítő és egy vadászpátrul között. A közönséget a repülőtérről külön autobuszok szállítják 20 lejes áron.

Egy millióra szálított le kártérítési igényével Roata. Ismeretes olvasóink előtt, hogy Roata volt villamosüzemi igazgató, akit állásából kitettek 6 és fél millió lej kártérítésért perelte Kolozsvár városát. Roata az első fórumon megnyerte a pert, de a felsőbb bíróságok keresetét elutasították. Roata most új keresetet indított a város ellen, de ez alkalommal mérsékelte igényeit és már egy millióval is megelégszik.

Dr. Erdős, gyermekorvos és belgyógyász rendelőjét Piața Ștefan cel Mare 2 szám. (volt Hunyadi-ter) alá helyezte.

Garibaldi halálának fél-százados évfordulója. — Egész Olaszországban ma ünnepelték meg Garibaldi halálának 50-ik évfordulóját. A mai napon az országban iskolai és hivatali szünet volt.

A szenátus is bizalmat szavazott a belga kormányának. A Renkin-kormány a szenátusi bizalmi szavazásnál 26 főnyi többséget szerzett.

Általános sztrájkot proklamáltak a pékek és a kikötőmunkások. Athénben a pékek és a kikötőmunkások általános sztrájkot proklamáltak.

A „Mélytőszagos asszony trafikja.” (Bemutató a Magyar Színházban.) Gyér ház előtt ment tegnap este a Magyar Színházban Bus Fekete László vigjátéka, a „MÉLYTŐSZAGOS ASSZONY TRAFIKJA”. A darab csupa sziporkázó ötlet, termézetes humor, igazi szalonvigjáték, mely a való életet gyönyörűen regényesítve tükrözi vissza. Az előadásról csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. Lélek, elevenesség, gördülékenység igazi művészet tette feledhetetlenné az estét azoknak, akik ott voltak. Neményi Lili talán e szerepben talált igazán önmagára, Benes Ilona, Kaszab Anna, Tóth Elek, Leövey mind tudásuk legjavát adták.

Vámunióba lép Japán Mandzsuriával

LONDON. Diplomáciai körökben úgy hírlik, hogy Japán Mandzsuriával vámunióban készül lépni.

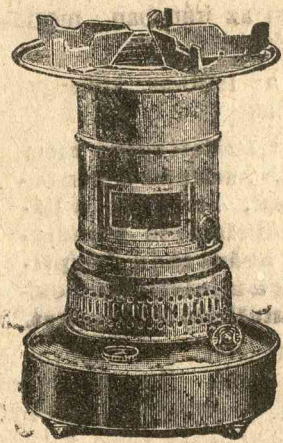
A kolozsvári háztulajdonosok közgyűlése. Dr. Cosma János királyi közjegyző elnöke alatt tartották meg a kolozsvári háztulajdonosok közgyűlésüket, amelyen elhatározták, hogy akciót indítanak a városi ingatlanokat terhelő adósságok konvertálása érdekében. A továbbiak során a városi vízmű és villanyüzem árpolitikáját vették erős kritika alá és kimondták, hogy az ősz folyamán ismét harcot kezdenek a villanyüzem ellen.

Orvosi szakülés. A Paul Ehrlich orvostudományi egyesület a napokban megtartott szakülésén Dr. Grünwald Ernő gyermekgyógyász 20 hónapos gyermekbetegét mutatta be, kinek tuberkolotikus eredetű tályogát kombinált kezeléssel sikerült meggyógyítani. Majd egy új csecsemőtápszert — a szója-bablisztet ismertették. — Dr. Herskovits Izidor röntgenológus a hugyvezető utak röntgendiagnosztikájáról számolt be mindvégig feszült érdeklődéssel kísért előadásában. — Az értékes bemutatás és előadásához prof. dr. Steiner, dr. Normand, dr. Weinberger és az üléselnök dr. Farkas Imre szóaltak hozzá.

Bemutatóval kapcsolatos gyümölcsfavédelmi előadás. Az idei termés kártevő rovaraival való védekezésnek utolsó ideje elérkezett. Ezért az E. G. E. kertészeti és gyümölcsfavédelmi Szakosztálya június hó 3-án délután 5 órakor Kolozsvárt a Dónát-ut 214 szám alatt, a volt mészégető telepen tul, — bemutatóval kapcsolatos, ingyenes gyümölcsfavédelmi előadást rendez.

Meghívó. A cluji Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanácsa 1932 évi június havi rendes ülését június hó 6-án hétfőn este 6 órakor tartja a Kamara palotájának dísztermében (Calea Marelui Foch No. 51 II. em.) az alábbi napirenddel. 1. Az ülés megnyitása. 2. Ügyvezető igazgatóság jelentése. 3. Ügyforgalmi jelentés. 4. 1931. évi származadás. 5. A számvizsgáló bizottság 1932 május 24-ki jegyzőkönyve. 6. Pénzügyi bizottsági tagok választása. 7. Esetleges indítványok, melyek a titkári hivatalhoz adandók be.

Nemzetközi ének- és hegedűversenyt tartanak Bécsben. Bécsből jelentik: Negyvenkét országból több mint hatszáz versenyző készül az osztrák fővárosba a nemzetközi ének- és hegedűversenyre.



P G
e á
t z
r f
o o
l z
o

3 leért 8 óráig

főz, süt, melegít teljesen szagtalan és füstmentes, nem kell előmelegítés.

FŐLERAKAT:

Moskovits és Társa

Cluj-Kolozsvár

Főpostával szemben.

Le a ruhafestő és vegytisztító árakkal!

Férfiöltöny tisztítása 65 lei, Női ruhatisztítás 45 lei
Férfi felöltők tisztítása 70. Trenchoettek tisztítása 75

SZILÁGYI-nál, Wesselényi M.-u. 19.

Hajmeresztő képet fest Rist jelentése az állami gazdálkodásról

Fogadjunk...



A kormánybukató Rist-jelentést teljes egészében napvilágot látott és Románia pénzügyi és gazdasági helyzetének egészen lesújtó kritikáját tartalmazza.

Rist azt ajánlja kormányának, hogy külföldi szakértőkből álló bizottság küldessék Romániába, hogy teljesen reorganizálja Románia pénzügyi mechanizmusát és ezt a

bizottságot helyezték a Népszövetség felügyelete alá, mert különben Románia nem kerülheti el az államcsődöt.

A Rist jelentés első pontjai a lej stabilizálásának előzményeit és a stabilizációs műveletek végrehajtását ismertetik. A stabilizációs műveletek során 1929-ben a Banca Națională kapott 4180 millió lejt, hogy a tárcájában levő immobilizált váltókat fedezze. Az állam 2675 millió lejt kapott, amelyből a folyó évi hátralékokat és az 1928-ból fennmaradt hátralékokat rendezze. Végül az államvasutak kaptak 3507 millió lejt, hogy adósságaikat rendezzék.

Románia így masszív tökesegítségét kapott és ha a költségvetésnek szigorú egyensúlyát megtartotta volna, egészséges tudta volna tenni pénzügyeit és helyre tudta volna állítani hitelét.

De három évvel a műveletek eldöntése után Románia mintegy 10 milliárd lejes deficitet mutat. A jelentés célja — írja Rist — megkeresni ennek a helyzetnek az eredetét és a helyzet megjavításának esetleges eszközeit.

Elsősorban azt állapítja meg a Rist-jelentés, hogy

a stabilizálás pillanatában sok olyan adósság volt, amelyet rendes ügyvezetés hiányában nem lehetett pontosan megállapítani.

Az 1930-as költségvetés valóban kibírhatta volna ezt a terhet. Ilyenképpen Romániának ezeket az adósságokat rendezni kellett volna. Mégis az 1932-es költségvetésben 2942 millió lejjel szerepelnek a hátralékok. Ezeknek a hátralékoknak a megjelenése nem kellett volna, hogy megtörténjék. A stabilizációs program ebben az irányban megfelelő módon intézkedett.

Eszerint az 1930-as költségvetéstől kezdődően

havonta kellett volna megjelennie azoknak a rendleteknek, amelyek a hónap előrelátható jövedelmének arányában állapítják meg a minisztériumokhoz kiutalható összegeket.

Ha ezt a tervet a kormányok be is tartották volna, Románia pénzügyi helyzete semmi körülmények között nem juthatott volna jelenlegi stádiumába.

A jelentésnek e pontja szerint tehát a minisztériumok éveken keresztül nem számolnak a jövedelmekkel és túlköltekkeztek. A jelentés szerint a helyzetet könnyen megjavíthaták volna azzal, ha a minisztériumok nem vették volna igénybe az év befejezése előtt a maximálisan lehetséges hiteleket.

1930-ban a minisztérium angazsmánjai 665 millióval lépték túl a

megengedett határt, ami 2 milliárd 146 millió lejre emelte a deficitet. Ha azonban nem akadályozta meg a kormányt abban, hogy 1931-ben 3 milliárd 114 lejt vegyen fel a költségvetésbe, mint az 1930-as költségvetés hiányait. Az 1932-es költségvetésbe, amelyben az 1930-as költségvetés hátralékai is befoglaltattak, az angazsmánokat 37 milliárd 307 millió lejben vette fel, a 29 milliárd bevétellel szemben. Így a költségvetési deficit 8 milliárd lejre ugrott fel. Ez a költségvetési hiány az állam folyó adósságait képezi, amelyek a legkülönösebb formában válnak folytonosan esedékessé.

Ezek: a) Kincstári bonok, amelyeknek értékét a pénzügyek kezdetlegessége miatt nem lehet lebecsülni. Egyesek szerint a kincstári bonok értéke meghaladja az egymilliárd lejt. b) Rejtett kölcsönök, amelyek különböző állami intézményeknél esedékesek. Az alapok azonban nincsenek rendesen könyvelve és így a tartozásokra a pénzügyminiszter könyvelésmentes előleget folyósít, c) Ideiglenes utalványok. Mikor a kibocsátott utalványokra hiányzik az alap, a pénztárosok rendeletet kapnak, hogy ideiglenes utalványokra változtassák át az utalványokat. Ilyenkor az illető hitelező nyugtát kap későbbi terminusra, amikor a kifizetést megígéri, vagy pedig becsülik a követelést adóba. A könyvelésnél úgy kezelik az összeget, mintha azt ténylegesen ki is fizették volna.

Ezzel az állam könyvelését is meghamisítják, másrészt pedig a kormány ilyenformán kényszerkölcsönt vesz igénybe, melyre semmiféle fedezete nincsen.

Ezek a kényszerkölcsönök most 4 milliárd 500 millió lejt tesznek ki és ebből csak az idén 3 milliárd 950 millió lejt tart vissza az állam. d) Kifizetetlen utalványok. Más utalványokat egyszerűen nem egyenlítették ki. Tulajdonosaik különböző utakon próbálják azokat értékesíteni, ami rendkívüli mértékben rongálja az állam hitelét. (A Rist-jelentés itt a tisztviselői és nyugdíjhátralékokra gondol).

Ezek a kiegyenlíthetetlen utalványok 1 milliárd 822 millió lejt tesznek ki. d) Kiutalványozatlanul maradt adósságok. Vannak adósságok, amelyeket alapok hiányában egyáltalán nem utalványoznak ki. Még hozzávetőlegesen sem lehet felbecsülni ezeknek az adósságoknak az összegét.

Az általános könyvelési rendtelenséget fokozta egy évek óta meghonosított fizetési mód. Ez az eset, amikor utalvány nélkül fizetnek, az utalványt ilyenkor egyszerű nyingta helyettesíti és később kerül könyvelésre.

Ezt az elintézési módot a törvény szigorúan tiltja és visszaélés számba megy, de nem lehet kiírtani az állam életéből.

Mindezekhez még hozzá kellene számítani az állam által nyújtott garanciákat is, amelyek egészen váratlanul könnyen alakulhatnak át tartozásokká. Az ilyen garanciáknak összege felbecsülhetetlen nagy, de precíz adatok nem állnak rendelkezésre, mert a pénzügyminisztérium

nem volt még képes a garanciák listáját elkészíteni.

Nemrég a kincstár jelenlegi helyzetének teljes ismeretében a mezőgazdasági adósságok konverziójáról szóló törvénnyel rendkívül súlyos kötelezettségeket vállalt az állam, amelyeket nem terjesztett be tanulmányozás és előirányzás céljából a pénzügyminisztérium hivatalsaihoz.

Ezután a jelentés megállapítja, hogy a román adóterhek kisebbek, mint a szomszédos államok adóterhei és nem magasabbak, mint a háború előtti adóterhek. A megoldási lehetőségeket tanulmányozva, megállapítja, hogy

sem a belföldi, sem a külföldi kölcsön nem oldhatja meg a válságot.

A megoldásként takarékoskodik, a szeszmonopólium rendszerének megszüntetését, a fogyasztási adó emelését és az adóbehajtás módjának feljavítását ajánlja. Az állam le kell hogy mondjon a közbenjárás rendszeréről, amely tönkreteszi a hitelt és a kereskedelmet, mint például a terményeknél, melynek kereskedelmét a hitelhiány tönkretette.

Ezekkel kapcsolatban a jelentés megállapítja, hogy a magánadósságokat lehetett volna rendezni, de a konverzió egyszerre tette immobilá a bankokat.

Egy egész falut állítottak a kolozsvári bíróság elé

CLUJ-KOLOZSVÁR. A kolozs megyei Ciurul község lakossága erdőt vásárolt, amelyet legelőnek akartak felhasználni. Ezért aztán az erdőt kivágták. Az erdészeti felügyelőség azon a címen, hogy engedély nélkül termeltek ki fát, eljárást indított a község 129 lakosa ellen, akiket 150 ezer lej pénzbírsággal sújtottak. A falusiakat ezenkívül kihágásért a kolozsvári törvényszék elé állították. A tegnapi tárgyaláson 90 vádlott jelent meg, akiknek kihallgatása után a bíróság úgy döntött, hogy helyszíni szemlét tart mielőtt ítéletet hozna.

Vegyék le a kenyérbélyeg terhet a főslátaiak válláról

CLUJ-KOLOZSVÁR. Csütörtökön Balázs István vezetésével hóstáti küldöttség járt a városházán és Bornemisza primárnak elpanaszolták, hogy a kenyérbélyeggel felesleges és súlyos terheket rónak rájuk. A nyári mezőgazdasági munkálatok során nem csak saját szükségletükre, hanem munkásaik számára is kell kenyeret sültöniök és a bélyeg súlyosan terheli őket. Arra kérték a polgármestert, hogy interveniáljon Bukarestben, hogy a hóstátiakat, mint őstermelőket mentesítsék a kenyérbélyeg használatától. Magunk részéről a hóstáti gazdákat kérését méltányosnak tartjuk.

— Ismét megnyitották a bécsi egyetemet. Bécsből jelentik: A tudományegyetemet pénteken igazoláskényszer mellett megnyitják.

— Fogadjunk Pancser, el hiszi, ha mondom, kíváncsi vagy rá, hogy most, mikor eljött az ideje annak, hogy a hatalomra rég árhozó pártvezérek kormányra jussanak, miért játszik egyszerűen duzzogót, akiknek nem kell a niszterség?

— Tudja, ezzel is úgy vagyunk mint azzal a kislánnyal, akinek ebédnél odaszól a mamája:

„Ha tovább duzzogsz Gizike, ne kapsz a tortából.”

„Milyen torta van?” — kérde erre a Gizike.

— Szóval a pártvezérek is azután érdeklődnek, hogy a tészta, akarom mondani a kormánypárt, koncentrációs vagy koalíciós és csak azután kapkodnak?

— Ebben maradunk.

A női fej díszé a szép és divatos KALAP

Szeresse be már a 90 lejtől a LEGJUTÁNYOSABBAN

VICTORIA

Kalapszalomban. Wesselényi M. utca 31.

Kellemetlenül érintette az EMKE-t a Iorga kormány bukása

A Iorga-kormány bukása kellemetlenül érintette az EMKE-t anynyiban, hogy Iorga mint közoktatásiügyi miniszter, mely tárca alá a kultúregyesület is tartozik,

a Semmitőszék előtt elismerte és kijelentette, hogy az EMKE-nek csak „magyarajku” román állampolgárok lehetnek tagjai,

nem pedig úgy, mintha egy kaszinó lenne. Másfelől a miniszterelnökkel és a kormánnyal egyetértőleg Ionescu-Sisesti földmívelésügyi miniszter közölte az EMKE-tel, hogy

az algyógyi székely földműves iskola sorsát az EMKE Emlékirata értelmében törvényhozási úton akarják orvosolni.

Most az egyesületnek mindent előről kell kezdeni. Minderől különben az EMKE f. hó 4-én, szombat d. u. 4 órakor az egyesület helyiségében, Calea Marechal Foch 44 szám alatt tartandó választmányi és közgyűlésen bőven lesz szó, miért is ez ülések iránt már is nagy az érdeklődés.

Nyomatott az „Orient” könyvnyomdában, Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 10 szám.